

PODRZEĆ (24) *vb pf*

o jasnej w inf e jasne; w formach praet -darł (7), -dârł (2) *Mącz, OrzQuin*; -darł-, -darł-.

inf podrzec (2). ◊ fut 3 sg podrze (6). ◊ praet 1 sg m -m podarł (1). ◊ 2 sg m -ś podarł (1). ◊ 3 sg m podarł (9). f podarła (3). ◊ plusq 3 pl m pers podarli byli (1). ◊ imp 2 sg podrzy (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVIII w.

1. Zniszczyć coś drąc na kawałki, poszarpać, rozerwać; *lacerare HistAl; discindere Mącz; scindere PolAnt [w tym: co (13)] (14) : ZapWar 1522 nr 2268*; pokradł v yednego kmyeczca íchati byalle/ [...] tho poprzedał y thu y owdzie a ízam oístathek podarł *LibMal 1544/87*; wiátr ze wíchodu flońcá thák okrutnie á nagle iáł wiać iż też wízytki námioty z woyská rozwiáł y podarł. *HistAl G3; RejWiz 30v; BielKron 94v*; Prokuratorowi Státut on z ręku wydárłá/ Vderzyłá o ziemię/ á potym podarłá *BielSen 9*.

Zwrot: »podrzec szaty, odzienie« [w tym: na kim (2)] = *vestem discindere Mącz [szyk zmienny] (2:1); RejRozpr 13; Mącz 342b*; Ale [opętana kobieta] íkoro do niey przyítapilá: ízáty ná niey podarłá/ y powáliwízy iá/ mięło ná niey káłáá *SkarŻyw 226*.

»podrzec szaty« [na znak żalu, rozpaczy] (1): pobił Awfízalom wízytki íny krolewíkie/ [...] Y wítał krol á podarł ízáty íwoie [et scidit vestimenta sua] y legł ná ziemi/ wízytcy też słudzy íego ítali: porozdzierawízy ízáty. *BudBib 2.Reg 13/31*.

Szereg: »poszarpać i podrzec« (1): *Quin etiam sectus postquam ludificatus est virginem vestem omnem misere discidit, Nád to yéłcze bezecnik wczyniwízy íwą wólá nád pánná polzárpał y podarł ná niey odzienie. Mącz 342b*.

Przen (3) :

W przeciwstawieniu: »podrzec ... pozszywać« (1): Hoynego krotkie pánowanie bywa/ Co dzifia podrze tho iutro polzízywa. RejZwierc 217.

*W porównaniu (1): Iż [Bóg] ty márne á omylne ípráwy/ Snádnie zwalczy íáko rycerz práwy. A ty márne tego íwiátá fieći/ Snádnie podrze íáko ílábe nići *RejAp Cc8*.*

Zwrot: »podrzec szatki« = *pozbyć się, przestać nosić (1): TY młodziuchna niewiáftko [...] Bialá ábo czerwona fukienká tá tobie By namniey nie závádzí/ nie íáiewá íobie. Szeínafte láto twoie/ podrzyże te ízátki Ktoreć mátuchná dáłá *ZbylPrzyg B2v*.*

a. Zniszczyć przez noszenie, zedrzec (1) :

*Przysłowie: A iuz wiedz pápirowych trzewiczkow nie podrze [tj. niedługo będzie w przyjaźni]/ Ten coby z nim tárgował przyiaźń złą bez winy *PaprPan L3*.*

2. Zedrzec, ściagnąć skórę na futro [co (żywotne)] (1) : *Rzekłá mátká [lisica] bárdzo mądrze/ Działki gdy was kufznierz podrze: Tenći íam was będzie ízácował/ Ktory lepszy podgárdłek miał *BierEz M2*.*

3. Poranić, uszkodzić ciało [co; w tym: czemu (żywotne) (2)] (3) : *Bo pan [polując] robot zámieízká/ íłzkápam podrze boki/ A písi po cudzym żytku/ idą ná trzy íkoki. *RejZwierz 137*.*

Zwrot: »podrzec ciało« (1): *Inscribere corpus, Podrzec ciało/ nieczym nácechowáć. *Mącz 375b*.*

*Przen (1) : (nagł) O Sokole [nazwa twierdzy moskiewskiej]. (-) BA móglíci íobie Sokól wylátywáć góré/ Lecz mu przedsię Mielecki ízpetnie podarł íkórę. Zmieíłzał go równo z ziemiá *PudłFr 43*.*

4. Pozbawić siłą jakichś dóbr (5) :

a. *Ograbić, złupić [kogo, co] (4)* : OrzRozm Ov marg; Kálsius człowiek okrutny/ burząc wízytkę Syryą/ y kościołowi nieprzepuścił/ ktory też przed tym Gábinius Skaurus y Wárrus podárli byli. *BielKron* 265v; [Druga część tego wojska Mazowsze podarła [...]. Łęczycę, Kowalewo, Władysław opalili [...]. Z plonem się wrócili. *StryjPoczqt* 211].

podrzec czym (1): *RejWiz* 191v cf *W połączeniu szeregowym*.

W połączeniu szeregowym (1): Ano ftoią fwiádkowie/ á z oczu łzy płyną/ Coś iednym gwałtem pobrał/ drugie podárł winą [tj. karą pieniężną]/ A ná drugich wyłudził/ ná drugich wylichwił *RejWiz* 191v.

Szereg: »podrzec, połupić« (1): wtárgnął do Ieruzálem/ kościoł podárł/ połupił/ ftátki kościelne pobrał *BielKron* 265v.

b. *Ukraść [co] (1)* : Iakom ya nyerąmbal Drew Brzozowych wczęszci gaiu slachetnego Vincentego Sokolowskiego [...] Anym thesz drugich Brzos albo Drzewa podarl waznosczi iako sto kap grossy *ZapWar* 1549 nr 2659.

5. *Obrazić, oszkalować kogoś [kogo] (1)* : Conscindere aliquem, Podrzec kogo/ to yeft nie zoftawić ná niem czći zá pieniádz. *Mącz* 372a.

Synonimy: 1. *podrapać, poszarpać, potargać, rozerwać*.

Formacje współrdzenne cf *DRZEĆ*.

Cf **PODARCIE, PODARTY**

KW, LWil